

Vedlegg 2: Litteraturliste

Totalt skal pensum være på ca. 2500 sider. Obligatorisk pensum er ca. 2000 sider, studenten velger selv ut 500 sider valgfri, relevant litteratur i tillegg.

Med forbehold om endring!

Modul 1 Pasientsikkerhet i helsetjenesten
<p>Obligatorisk litteratur. Totalt 239 sider</p> <ul style="list-style-type: none">
• Marit Kirkevold, Kari Brodtkorb & Anette Hysten Ranhoff. (2020). <i>Geriatrisk sykepleie. God omsorg til den gamle pasienten</i>. (3 utg.). Gyldendal Norsk forlag. ISBN/EAN: 9788205531116 (Kap. 7, 10, 12 -14, 19 og 22)- Totalt antall sider 90
• Sissel Tveiten. (2020). <i>Helsepedagogikk. Helsekompetanse og brukermedvirkning</i>. (2.utg.). ISBN/ EAN: 9788245034400 (Kap. 2-3, 7-8. 11 og 14). Totalt antall sider 69
<p>Digitalt kompendium</p> <ul style="list-style-type: none">
• Arvid Birkeland og Anne Marie Flovik. (2018). <i>Sykepleie i hjemmet</i>. Cappelen Damm Akademisk. ISBN: 9788202532604 (Kap. 8-10) Totalt antall sider 26
• Eide, H. & Eide, T. (2017). <i>Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling, konfliktløsning og etikk</i>. Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/EAN: 9788205500563 (Kap 12). Totalt antall sider 29
• Dag- Gunnar Stubberud (2018). <i>Kvalitet og pasientsikkerhet</i>. Gyldendal Akademisk. ISBN/EAN: 9788205483415 (s. 68 - 90). Totalt antall sider 22
• Torgeir Bruun Wyller. (2020). <i>Geriatrici. En medisinsk lærebok</i>. (3. utg.). Gyldendal Norsk forlag. ISBN 9788205534803 (7, 9, 25, 30 og 42). Totalt antall sider 18
• Hedvig Nordeng og Olav Spigseth (red.) (2018) <i>Legemidler og bruken av dem</i>. Gyldendal Akademisk. ISBN/EAN: 9788205508637 (Kap 26 Eldre og legemidler) Totalt antall sider 7
<p>Støttelitteratur</p> <ul style="list-style-type: none">
• Arvid Birkeland og Anne Marie Flovik. (2018). <i>Sykepleie i hjemmet</i>. Cappelen Damm Akademisk. ISBN: 9788202532604
• Åse Gammersvik & Torill Bognes Larsen (red). (2018). <i>HELSEFREMMENDE SYKEPLEIE- I TEORI OG PRAKSIS</i>. Fagbokforlaget. ISBN: 9788245020854 (Kap. 8 og 9).
• Greta Marie Skau. (2017). <i>Gode fagfolk vokser. Personlig kompetanse i arbeid med mennesker</i>. Cappelen Damm Akademisk. ISBN/EAN: 9788202547721
<p>Nettressurser</p> <ul style="list-style-type: none">
• Tidlig oppdagelse og rask respons ved forverret somatisk tilstand – nasjonale faglige råd. Hentet fra; https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/tidlig-oppdagelse-og-rask-respons-ved-forverret-somatisk-tilstand
• I trygge hender 24/7. Pasientsikkerhetsprogrammet. Hentet fra; https://pasientsikkerhetsprogrammet.no/
• Helsedirektoratet; Nasjonal handlingsplan for pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring 2019-2023 Hentet fra; https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/ledelse-og-kvalitetsforbedring-i-helse-og-omsorgstjenesten/pdf.
• Helse- og omsorgsdepartementet; Strategi for å øke helsekompetansen i befolkningen 2019-2023 Hentet fra; https://www.regjeringen.no/contentassets/97bb7d5c2dbf46be91c9df38a4c94183/strategi-helsekompetanse-uu.pdf
• Kompetansebroen. Ressurssider TRYGGE PASIENTFORLØP. Hentet fra; https://www.kompetansebroen.no/tema/tryggepasientforlop/?o=oa

- Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester. KlinObsKommune – klinisk observasjonskompetanse i kommunehelsetjenesten. Hentet fra; <https://www.utviklingssenter.no/klinobskommune>
- Pasient- og brukerrettighetsloven (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-63>
- Helsepersonelloven. (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-64>
- Helse- og omsorgstjenesteloven. (2011), Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/2011-06-24-30>
- Helse- og omsorgstjenesteloven. (2011), Hentet fra; <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/rehabilitering-habilitering-individuell-plan-og-koordinator>

Modul 2 Den geriatrisk pasient

Obligatorisk litteratur. Totalt 293 sider

- Marit Kirkevold, Kari Brodtkorb & Anette Hysten Ranhoff. (2020). *Geriatrisk sykepleie. God omsorg til den gamle pasienten*. (3 utg.). Gyldendal Norsk forlag. ISBN/EAN: 9788205531116 (Kap. 2, 4- 5, 7- 9, 12, 18 -27). Totalt antall sider: 252

Digitalt kompendium

- Torgeir Bruun Wyller. (2020). *Geriatri. En medisinsk lærebok*. (3. utg.). Gyldendal Norsk forlag. ISBN 9788205534803 (Kap. 5, 12, 17 og 31). Totalt antall sider 34
- Stein Ørn & Edvin Bach- Gansmo. (2016). *Sykdom og behandling* (2.utg.). Gyldendal Forlag AS. ISBN/EAN: 9788205482333 (Kap 26. Geriatri). Totalt antall sider 7

Støttelitteratur

- Lena Güntherberg Heyn (red.). (2018). *KLINISK KOMMUNIKASJON I SYKEPLEIE*. Gyldendal Akademisk. ISBN: 9788205507968 (Kap. 7 Kommunikasjon med eldre personer og pasienter i ulike situasjoner). Totalt antall sider 30
- Eide, H. & Eide, T. (2017). *Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling, konfliktløsning og etikk*. Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/EAN: 9788205500563
- Hedvig Nordeng og Olav Spigseth (red.) (2018) *Legemidler og bruken av dem*. Gyldendal Akademisk

Nettressurser

- Aldring og helse. Ressursside om aldring ved nedsatt funksjonsevne. Hentet fra; <https://www.aldringoghelse.no/funksjonsevne/>
- Aldring og helse. Ressursside som omhandler «Aldersrelaterte tilstander og sykdommer». Hentet fra; <https://www.aldringoghelse.no/utviklingshemning/utviklingshemning-og-aldring/helse-og-sykdom/>
- Kompetansebroen. Ressursside om geriatri. Hentet fra; <https://www.kompetansebroen.no/tema/geriatri/?o=oa>
- Pasient- og brukerrettighetsloven (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-63>
- Helsepersonelloven. (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-64>
- Helse- og omsorgstjenesteloven. (2011), Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/2011-06-24-30>

Modul 3 Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid

Obligatorisk litteratur. Totalt 302 sider

- Per Gunnar Disc, Gro Lorentzen & Anders Midtsundstad (red.). (2017). *AKTIV OMSORG. Samspill mellom kultur, aktiviteter, helse og trivsel*. Fagbokforlaget. ISBN: 9788245018790 (Kap 3- 8 og 13-14). Totalt antall sider 104
- Christine Henriksen, Cathrine Borchsenius & Kjetil Retterstøl. (2019). *Klinisk ernæring (1.utg.)* Gyldendal. ISBN/EAN: 9788205523937 (Kap. 3- 9). Totalt antall sider 146

Digitalt kompendium

- Marit Kirkeveld, Kari Brodtkorb & Anette Hylén Ranhoff. (2020). *Geriatrisk sykepleie. God omsorg til den gamle pasienten*. (3 utg.). Gyldendal Norsk forlag. ISBN/EAN: 9788205531116 (Kap. 19 – 20 og 22). Totalt antall sider 33.
- Sissel Tveiten. (2020). *Helsepedagogikk. Helsekompetanse og brukermedvirkning*. (2.utg.). ISBN/ EAN: 9788245034400 (Kap 7 Kommunikasjon og helsekommunikasjon). Totalt antall sider 9
- Stein Ørn & Edvin Bach- Gansmo. (2016). *Sykdom og behandling* (2.utg.). Gyldendal Forlag AS. ISBN/EAN: 9788205482333 (Kap 28 Næringsbehov ved sykdom). Totalt antall sider 10

Støttelitteratur

- Barbro Holm Ivarsson & Liria Ortiz. (2016). *MI Motiverende samtaler: en praktisk håndbok for eldreomsorgen*. Gyldendal Akademisk. ISBN/EAN: 9788205492424.
- Arvid Birkeland og Anne Marie Flovik. (2018). *Sykepleie i hjemmet*. Cappelen Damm Akademisk. ISBN: 9788202532604 Kap. 4 og 9. Totalt antall sider 16
- Vik, Kjersti (2015). *Mens vi venter på eldrebølgen fra eldreomsorg til aktivitet og deltakelse*. ISBN/EAN: 9788205449619
- Eide, H. & Eide, T. (2017). *Kommunikasjon i relasjoner: Samhandling, konfliktløsning og etikk*. Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/EAN: 9788205500563
- Åse Gammersvik & Torill Bognes Larsen (RED). (2018). *HELSEFREMMEDE SYKEPLEIE- I TEORI OG PRAKSIS*. Fagbokforlaget. ISBN: 9788245020854

Nettressurser

- Helsedirektoratet. *Nasjonale faglige retningslinjer for forebygging og behandling av underernæring*. Hentet fra; [Helsedirektoratet. Nasjonal faglig retningslinje for forebygging og behandling av underernæring.pdf](#)
- Helsedirektoratet. (01/17). *Sykdomsrelatert underernæring. Utfordringer, muligheter og anbefalinger*. Hentet fra; <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/sykdomsrelatert-underernaering/Sykdomsrelatert%20underern%C3%A6ring.pdf>
- *Kosthåndboken - Veileder i ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenesten*. Hentet fra; <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/kosthandboken/.pdf>
- Kompetansebroen. Ressursside om ernæring. Hentet fra; <https://www.kompetansebroen.no/tema/ernaering/?o=oa>
- Kompetansebroen. Ressursside om helsefremmende og forebyggende arbeid. Hentet fra; <https://www.kompetansebroen.no/tema/helsefremmende/?o=oa>
- Pasient- og brukerrettighetsloven (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-63>
- Helsepersonelloven. (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-64>
- Helse- og omsorgstjenesteloven. (2011), Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/2011-06-24-30>

Modul 4 Psykiske lidelser og rusavhengighet hos eldre

Obligatorisk litteratur. Totalt 319 sider

- Knut Engedal & Marit Tveito (red.). (2019). *Alderspsykiatri*. Forlaget aldring og helse-akademisk. ISBN: 9788280613851. (Kap. 1, 5, 7 - 21, 25 – 26) Totalt antall sider 275

Digitalt kompendium

- Arvid Birkeland og Anne Marie Flovik. (2018). Sykepleie i hjemmet. Cappelen Damm Akademisk. ISBN: 9788202532604 (Kap. 12. Psykiske lidelser og rusavhengighet) Totalt antall sider 18
- Lena Güntherberg Heyn (red.). (2018). *KLINISK KOMMUNIKASJON I SYKEPLEIE*. Gyldendal Akademisk. ISBN: 9788205507968 (Kap. 5 Kommunikasjon med pasienter med psykisk lidelse) Totalt antall sider 26

Støttelitteratur

- Marit Kirkevold, Kari Brodtkorb & Anette Hysten Ranhoff. (2020). Geriatrisk sykepleie. God omsorg til den gamle pasienten. (3 utg.). Gyldendal Norsk forlag. ISBN/EAN: 9788205531116 (Kap. 28 og 29. Totalt antall sider 28)
- Kari Os Eskeland. (2017). Alderspsykiatri og omsorgsarbeid. CAPPELEN DAMM AS. ISBN: 9788202514327
- Eide, H. & Eide, T. (2017). Kommunikasjon i relasjoner: *Samhandling, konfliktløsning og etikk*. Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN/EAN: 9788205500563

Nettressurser

- Helsedirektoratet. Nasjonal faglige råd. Psykiske lidelser hos eldre. Hentet fra; <https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/psykiske-lidelser-hos-eldre>
- Veileder i lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne «Sammen om mestring – lokalt psykisk helsearbeid og rusarbeid for voksne» (gjelder alle voksne også eldre) Hentet fra; <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/sammen-om-mestring-lokalt-psykisk-helsearbeid-og-rusarbeid-for-voksne/pdf>
- Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress: Veileder for helse- og omsorgstjenestens arbeid med vold i nære relasjoner. Hentet fra; <https://voldsveileder.nkvt.no/>
- Aldring og helse. Psykiske sykdommer hos eldre. Digital læringsressurs hentet fra; <https://www.aldringoghelse.no/kompetanseressurser/psykiske-sykdommer-hos-eldre/>
- Aldring og helse. Videoforedrag Psyk- IT, foredragsserier innen fagområdet Psykisk helse hos eldre. Hentet fra; <https://www.aldringoghelse.no/kompetanseressurser/psyk-it/>
- Kompetansebroen. Ressursside og psykisk helse og rus. Hentet fra; <https://www.kompetansebroen.no/tema/psykisk-helse-og-rus/?o=oa>
- Pasient- og brukerrettighetsloven (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-63>
- Helsepersonelloven. (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-64>
- Helse- og omsorgstjenesteloven. (2011), Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/2011-06-24-30>
- Psykisk helsevernloven. (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-62>

Modul 5 Akutte tilstander og skader

Obligatorisk litteratur totalt 206 sider

- Jan Erik Haugen (red.) (2019). Akuttmedisin- utenfor sykehuset (4.utgave). ISBN 9788205514140 (kap. 1.2 s. 36- 49, kap. 1.4, 2.2 – 2.7, 3.8, 4.3 - 4.4) Totalt antall sider 75
- Marit Kirkevold, Kari Brodtkorb & Anette Hysten Ranhoff. (2020). *Geriatrisk sykepleie. God omsorg til den gamle pasienten*. (3 utg.). Gyldendal Norsk forlag. ISBN/EAN: 9788205531116 (kap. 8, 15 og 29). Totalt antall sider 32

Digitalt kompendium

- Dag-Gunnar Stubberud, Randi Grønseth, Hallbjørg Almås (red.) (2016) *Klinisk sykepleie1 og 2* (5.utgave) Bind 1 (kap.4 s. 117-129 =12 sider, kap.7 s. 229-249 =20 sider, kap.8 s. 281-305 =14 sider). Bind 2 (kap. 21 s. 85-92 =7 sider, kap. 27 s. 261-271 = 10 sider) Totalt antall sider 63
- Ellen Schilchting & Erik Wist (red.). (2018). *Kreftsykdommer- en basisbok for helsepersonell*. Gyldendal Norsk Forlag AS. ISBN 9788205510968. (Kap. 1.11 Onkologiske akutt tilstander s. 121-126) Totalt antall sider 5
- Stein Ørn & Edvin Bach-Gansmo. (2016). *Sykdom og behandling* (2.utg.). Gyldendal Forlag AS. ISBN/EAN: 9788205482333 kap.2 (s.35-49) Totalt antall sider 14
- Torgeir Bruun Wyller. (2020). *Geriatrici. En medisinsk lærebok*. (3. utg.). Gyldendal Norsk forlag. ISBN 9788205534803 (Kap. 8, 10 - 12, og 40). Totalt antall sider 17

Støttelitteratur

- Sykepleien Forskning (2020, 15.okt.): Fritt fall. Hvorfor faller eldre (s. 16-19), Hva gjør vi når eldre har falt? (s. 80-87) sy_2020-10-15.pdf (sykepleien.no).
- Sykepleien Forskning (2019) ISBAR Verktøyet ISBAR fører til bevisst og strukturert kommunikasjon for helsepersonell (sykepleien.no)

Nettressurser

- Tidlig oppdagelse og rask respons ved forverret somatisk tilstand – nasjonale faglige råd. Hentet fra; <https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/tidlig-oppdagelse-og-rask-respons-ved-forverret-somatisk-tilstand>
- Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester. KlinObsKommune – klinisk observasjonskompetanse i kommunehelsetjenesten. Hentet fra; <https://www.utviklingssenter.no/klinobskommune>
- Kompetansebroen. Klinisk observasjonskompetanse. Grunnleggende ferdigheter. Hentet fra; <https://www.kompetansebroen.no/vitaleparametere/?o=oa>
- Kompetansebroen. Ressurssider observasjonskompetanse. Hentet fra; <https://www.kompetansebroen.no/tema/ferdighets-trening/?o=oa>
- Pasient- og brukerrettighetsloven (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-63>
- Helsepersonelloven. (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-64>
- Helse- og omsorgstjenesteloven. (2011), Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/2011-06-24-30>

Modul 6 Palliasjon

Obligatorisk litteratur totalt 330 sider

- Stein Kaasa & Jon Håvard Loge. (2016). *Palliasjon*. Nordisk lærebok. (3.utg.). Gyldendal Forlag AS. ISBN/EAN: 9788205488403 (Kap. 3-4, 19, 20, 24, 36-38, 45, 49 -55. Totalt antall sider 210).
- Marianne Sætrang Holm & Stein Husebø (red.). (2015). *En verdig alderdom. Omsorg ved livets slutt*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS. ISBN: 9788245016499 (Kap. 1, 3, 5, 9,11,13, 15 -18. Totalt antall sider 79)

Digitalt kompendium

- Marit Kirkevold, Kari Brodtkorb & Anette Hylén Ranhoff. (2020). *Geriatrisk sykepleie. God omsorg til den gamle pasienten*. (3 utg.). Gyldendal Norsk forlag. ISBN/EAN: 9788205531116 (Kap. 26. Totalt antall sider 14)
- Lena Güntherberg Heyn (red.). (2018). *KLINISK KOMMUNIKASJON I SYKEPLEIE*. Gyldendal Akademisk. ISBN: 9788205507968 (Kap. 8, Totalt antall sider 27)

Støttelitteratur

- Rønson, A. & Jakobsen, R. (2016). *Å fullføre et liv; omsorg for døende og de som står nær*. Oslo: Gyldendal Akademiske.
- Marie Aakre. (2016). *Jakten på dømmekraft. Praksisnært etikkarbeid i helsetjenesten*. Gyldendal forlag AS ISBN: 97882055472204

Nettressurser

- Nasjonale faglige råd for lindring i livets slutfase. Hentet fra; <https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/lindrende-behandling-i-livets-slutfase>
- Nasjonal veileder - Beslutningsprosesser ved begrensning av livsforlengende behandling. Hentet fra; <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/beslutningsprosesser-ved-begrensning-av-livsforlengende-behandling/pdf>
- Tromsø: Universitetssykehuset Nord-Norge. Lindring i Nord, Kompetansesenter for Lindrende behandling. (2012). *Håndbok i lindrende behandling*. Hentes fra: <https://unn.no/fag-og-forskning/regional-kompetansetjeneste-for-lindrende-behandling-lindring-i-nord#h%C3%A5ndbok-i-lindrende-behandling> (80 sider)
- Nasjonalt handlingsprogram for palliasjon i kreftomsorg. Hentet fra: <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/918/Nasjonalt%20handlingsprogram%20for%20palliasjon%20i%20kreftomsorgen-IS-2285.pdf>
- NOU 2017: 16. (2016). På liv og død— Palliasjon til alvorlig syke og døende. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-16/id2582548/>
- Pårørendeveileder. Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten. (2019) Hentet fra; <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/parorendeveileder>
- Pasient- og brukerrettighetsloven (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-63>
- Helsepersonelloven. (1999). Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/1999-07-02-64>
- Helse- og omsorgstjenesteloven. (2011), Hentet fra; <https://lovdata.no/lov/2011-06-24-30>
- Aldring og helse. Demens og palliasjon. Digital læringsressurser hentet fra <https://www.aldringoghelse.no/kompetanseressurser/palliasjon-og-demens/>
- Aldring og helse. Palliasjon ved covid-19 i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Digital læringsressurser hentet fra; <https://www.aldringoghelse.no/kompetanseressurser/palliasjon-ved-covid-19-i-den-kommunale-helse-og-omsorgstjenesten/>
- Kompetansebroen. Ressursside for lindrende behandling. Hentet fra; <https://www.kompetansebroen.no/tema/lindrende-behandling/?o=oa>